

PLA DE CONVIVÈNCIA ESCOLAR

CEIP GASPAR SABATER

(Palmanyola)

Curs 2006/07

Revisat curs 2008/09

Revisat curs 2009/10

Revisat curs 2010/11

ÍNDEX

A. Característiques i entorn del centre educatiu

1. Descripció de les característiques del centre
2. Diagnòstic actual de la convivència en el centre
3. Respostes que el centre dóna en aquestes situacions
4. Relació amb les famílies i amb els serveis i recursos del seu entorn i de la comunitat

B. Objectius del Pla de Convivència Escolar

1. Normes de convivència al menjador escolar
2. Normes de convivència a l'escoleta matineria

C. Propostes de formació i d'optimització de recursos

D. Accions previstes per a la consecució dels objectius

E. Procediments específics d'actuació per prevenir casos de violència i d'assetjament escolar i mesures organitzatives

F. Projecte de mediació de conflictes: "Mediació de conflictes, millora de la convivència".

1. La mediació
2. Anàlisi d'un conflicte
3. Comissió de mediació

G. Habilitats socials

A) Característiques i entorn del centre educatiu

1. Descripció de les característiques del centre.

El CEIP Gaspar Sabater es troba localitzat al nucli de població de Palmanyola, que pertany al terme municipal de Bunyola. Actualment compta amb un cens de població de 2.065 habitants (gener 2009). Administrativament es gestiona a través de l'Entitat Local Menor de Palmanyola.

Es tracta d'un centre educatiu d'una línia completa (tant a Educació Infantil com a Educació Primària).

Des del curs 2006/2007 tenim un edifici que és d'ús exclusiu per a l'etapa d'Educació Infantil i un altre que és utilitzat per l'alumnat d'Educació Primària, encara que compta amb espais compartits per a ambdues etapes.

Al nou edifici existeix també un aula polivalent, habilitada com a aula de música i alhora com a espai d'audiovisuals, una aula d'informàtica (on des del segon trimestre del curs escolar 2008/09 hi ha instal·lats 14 terminals connectats en xarxa), dues aules de petit grup (una de les quals es dedica a l'atenció de l'alumnat en petit grup per rebre suport i l'altra és l'aula específica de suport educatiu) i una biblioteca on es desenvolupa el programa d'animació lectora (engegat durant el curs 2004/05).

A un annex de la nova edificació s'hi localitza el gimnàs cobert, que disposa de vestuaris per als infants, amb dutxes i instal·lacions sanitàries adients.

El menjar que se serveix al menjador s'elabora a la cuina de l'escola i els infants dinen a la sala de menjador on disposen de piques per a la higiene d'abans i després dels àpats.

Així també, entre les instal·lacions exteriors, la nova construcció allotja una zona esportiva descoberta, amb graderies laterals, que realitza també les funcions de pati durant el temps d'esplai, a més del seu ús com a àrea per a l'assignatura d'educació física. La pista poliesportiva està homologada per a la pràctica de futbol 7, minibàsquet, handbol i voleibol.

A l'edifici antic, destinat a l'etapa d'educació infantil, l'àrea dels banys i instal·lacions sanitàries està plenament habilitada per als infants de 3 a 5 anys.

Aquesta nova situació ha comportat, des del mateix moment de la seva utilització a tots els nivells, una millora substancial de la qualitat educativa dels infants que dia rere dia comparteixen espais i en fan un ús educatiu, pedagògic, lúdic i didàctic.

Pel que fa a l'alumnat, es tracta de nins i nines de procedència majoritàriament

del terme municipal de Bunyola, (viuen a prop de l'escola). També hi acudeixen infants que, tot i que tenen fixada la residència familiar a Palma, els seus progenitors o familiars directes treballen a les proximitats del centre escolar.

Les famílies dels alumnes de l'escola pertanyen a un context econòmic i cultural benestant i a la majoria de les llars els dos progenitors treballen.

La plantilla de personal docent és de 15 persones distribuïdes de la següent forma:

4 mestres d'educació infantil.

1 especialista d'anglès.

1 especialista d'educació física.

1 especialista de música.

6 mestres d'educació primària.

1 especialista de pedagogia terapèutica

1 AL.

Per atendre les necessitats específiques dels alumnes amb diversa problemàtica comptam amb una ATE (Auxiliar Tècnic Educatiu) que atén alumnat d'acord amb les funcions que té assignades.

La Comissió de Coordinació Pedagògica, integrada pels membres que la normativa estableix, es va crear el curs 2007/08 i està plenament operativa. Es reuneix amb una periodicitat mensual per abastar temes de la seva competència i àmbit d'actuació.

Dins l'horari de cada membre del claustre s'ha previst un temps de coordinació dels / de les tutors/es amb la PT, per tal d'elaborar les ACIs, per consensuar pautes d'actuació, per concretar intervencions puntuals amb l'alumnat i d'altres qüestions de caire pedagògic. A la majoria dels casos, aquestes reunions es duen a terme durant l'horari d'obligada permanència en el centre, atesa la complexitat que suposa poder mantenir aquestes trobades en el decurs de les sessions lectives. Es mantenen reunions de forma constant al llarg de cada trimestre.

Les respectives coordinadores d'etapa (infantil i primària) tenen programada en el seu horari una sessió setmanal per a l'assistència a les reunions de l'equip de suport. Així tendran accés a la informació puntual de l'alumnat que rep algun tipus d'atenció per part de l'equip, fer-ne el seguiment adient i adoptar les mesures educatives pertinents. Així també traslladaran a la seva

respectiva etapa educativa els acords adoptats durant aquestes reunions a les quals també hi assisteix l'orientadora de l'EOEP assignada al centre escolar.

Tant el professorat del Claustre com la totalitat dels professionals externs que acudeixen al centre a desenvolupar la seva tasca amb els infants tenen assignat un espai determinat d'acord amb les necessitats de la matèria que imparteixen o les característiques del treball docent que desenvolupen durant la seva estada al centre escolar.

Cada tutor/a disposa, dins el seu horari personal, de sessions de suport al seu cicle en petits grups flexibles. Les sessions lectives de docència no directa es dedicaran a coordinacions, reunions o seran assignades als mestres especialistes. La resta del professorat té coberta la totalitat de les hores lectives de la jornada escolar.

La cohesió entre les etapes d'infantil i primària es materialitzarà a través de reunions de coordinació intercycles / interetapes puntuals, a fi de garantir, tant com sigui possible, la transició d'una etapa a una altra en les millors condicions de progrés evolutiu adequades a la seva edat i les seves característiques. Aquestes reunions es desenvolupen amb una periodicitat trimestral i tenen com a objectiu consensuar actuacions concretes, analitzar contextos i situacions escolars i garantir la continuïtat de la feina engegada a EI i que tindrà el seu seguiment al llarg del primer cicle d'EP i els posteriors.

Entre les sessions que cada membre del claustre de professorat – tutor té assignades en el seu horari personal, està previst que es dediqui un temps al desenvolupament de tutories individuals amb l'alumnat del seu propi curs. La finalitat d'aquesta actuació és conèixer a fons la problemàtica de cada alumne/a, millorar el seu nivell de competència curricular, garantir l'assoliment de les competències bàsiques, incidir positivament en la millora del seu procés d'ensenyament – aprenentatge, així com intervenir per minimitzar i prevenir, si és el cas, problemes de caire actitudinal i conductual.

Es duu a terme amb tot l'alumnat d'Educació Primària, des de fa ja tres cursos escolars, un programa pilot de jocs durant el temps d'esplai, a fi de convertir l'espai d'esbarjo en un àrea on desenvolupar la socialització dels infants, la convivència entre iguals i promoure els valors que ens defineixen com a escola i que estan exposats al nostre PEC. Al llarg del curs escolar 2009/2010 es va produir l'enriquiment d'aquest projecte amb la incorporació de jocs populars tradicionals, que d'aquesta manera s'han unit als purament esportius i de taula que ja es varen començar a posar en pràctica en un primer moment. Amb aquesta dinàmica d'intervenció es planteja aconseguir l'objectiu de treballar des d'un caire lúdic, la socialització dels infants, el concepte de treball en equip, el respecte a les normes de joc i una aproximació a la cultura dels jocs tradicionals que formen part de la nostra identitat cultural. La finalitat principal és evitar els conflictes que es podrien generar derivats no tan sols del fet de no treballar ni aprofundir en les tècniques i valors de socialització, sinó de la manca d'alternatives al joc esportiu.

Així mateix s'està desenvolupant durant l'esbarjo el programa d'animació lectora. Tres dies per setmana l'alumnat pot acudir a la biblioteca per gaudir de la lectura o préstec del material del fons bibliogràfic.

Des del curs 2007/08, tres dies a la setmana, (i des del curs escolar 2009/2010 són dos els dies assignats), durant el temps d'esplai i amb una durada de 15 minuts, s'emet un programa radiofònic elaborat pels propis infants de primària, amb l'objectiu de millorar l'expressió oral en llengua catalana. Es tracta d'un petit espai, en format de magazine, on són ells els protagonistes i seleccionen les informacions a donar, sobre temes diversos del seu interès i amenitzar aquest temps de ràdio amb un poc de música, que també ells trien.

El projecte de ràdio s'emmarca dins el conjunt d'actuacions previstes en el pla anual de la comissió lingüística i té com a objectiu principal promoure l'ús de la llengua catalana a nivell oral i escrit, potenciant-ne el caire lúdic i apostant per la seva utilització a la diversitat de situacions de la vida quotidiana.

2.Diagnòstic actual de la convivència del centre.

No hi ha situacions de conflicte greu a cap de les etapes educatives del centre. Això no vol dir que en determinades situacions no es produeixin incidents amb conductes disruptives dels alumnes que distorsionen la convivència entre ells.

Aquestes conductes solen donar-se el temps de l'esplai, mentre juguen a futbol, jocs de rol o jocs en petits grups i consisteixen en agressions verbals o empentes.

En comptades ocasions això condueix a una baralla perquè els infants estan acostumats a comunicar-ho als mestres de pati, actitud que és fomentada tant des de les tutories col·lectives com de les individuals.

Les causes que motiven aquests incidents solen ser: poc respecte o desconeixement de les regles del joc, mals entesos o diferent concepció dels límits entre el que és joc o broma i quan deixa de ser-ho i ja no ho és... que és el que origina l'inici del problema.

La casuística demostra que pràcticament mai això deriva en un conflicte greu perquè hi ha una dinàmica d'intervenció immediata amb els alumnes per part del professorat que evita i atura que esdevengui un conflicte.

Entenem per conflicte qualsevol actitud o conducta que pugui suposar un impediment per a la bona convivència entre els infants.

Es considera comportament disruptiu qualsevol conducta que provoca una

distorsió o conflicte, sense una intencionalitat violenta.

S'entén per comportament agressiu qualsevol conducta que amb ànim de causar dany físic o verbal genera un conflicte greu.

Es considerarà conducta disruptiva, categoritzant-la de menor a major gravetat:

- ∅ Rebuig a l'aprenentatge.
- ∅ Tracte inadequat (envers un adult o envers un igual).
- ∅ Un comportament disruptiu.
- ∅ Un comportament agressiu (verbal i/o físic).

3. Respostes que el centre dóna a aquestes situacions.

Hi ha diversitat de respostes depenent del problema, de l'infant, del nivell educatiu.

En qualsevol cas, es tracta de reflexionar amb els infants i fer-los veure que la seva conducta és incorrecta, que se n'adonin de les conductes que són adequades i de les que no i de que sàpiguen valorar les conseqüències que hi podria haver en cas que la conducta no apropiada es reiteràs.

S'utilitza com a recurs l'agenda, amb una notificació escrita als pares perquè estiguin al corrent del comportament escolar del fill/a.

Si les circumstàncies ho requereixen o la conducta ho determina, s'envia una carta a la família per a què estigui assabentada i ho treballi a casa. Normalment és redactada pel membre de l'Equip Directiu que ha intervengut (Direcció o cap d'Estudis).

Si la conducta es reproduïx, el tutor/a convoca la família a una reunió per tractar el tema, analitzar les possibles causes i trobar-ne vies de solució.

Si això no surt efecte, es passa a aplicar el que està establert en el Pla de Convivència Escolar, que es troba en total consonància amb el que regula el Reial Decret de Drets i Deures dels alumnes (RD 732/95 de 5 de maig) i el que estableix el Decret 121/2010 de 23 de desembre (BOIB de 23 de desembre de 2010). Segons la tipificació de la conducta s'arbitrarà la mesura adient per resoldre cada situació.

Sempre s'intenta cercar una solució no punitiva, sinó educativa i en qualsevol cas s'actua des de la prevenció i a partir de la reflexió.

Tal com es recull al Decret 121/2010 de Drets i Deures dels alumnes, en cas

que l'alumnat protagonitzi una conducta contrària a les normes de convivència del centre o bé de caire perjudicial o greument perjudicial per a la convivència en el centre, es pot plantejar la possibilitat d'iniciar un acord educatiu entre el mestre mediador en el conflicte, els progenitors de l'alumne i el propi alumne.

S'han elaborat uns documents de treball per aplicar directament amb l'alumnat que presenta de forma puntual conductes disruptives: Full de seguiment de conducta, Full de reflexió personal, Cartilla de punts...

Està previst que, a través de la Comissió de Convivència, s'impulsi un projecte de mediació de conflictes. L'eix principal seria la formació dels infants perquè fossin ells mateixos els agents que duguessin a terme la mediació entre els seus iguals. En qualsevol cas, quan es produeix un conflicte, es reflexiona amb l'alumne perquè sigui ell mateix el que proposi una solució i sempre se l'escolta. Una vegada dissenyat el projecte, s'elevaria el document a la CCP i es procediria a la seva posada en pràctica amb l'alumnat quan concorreguessin les circumstàncies que implicassin la intervenció dels mediadors per resoldre els conflictes que es poguessin generar.

Això no obstant, atès que el nostre centre no registra conflictes que requereixin l'adopció de mesures reeducatives per circumstàncies greus, prèviament a la iniciació d'un procediment de mediació de conflictes i amb la mirada posada en una intervenció preventiva, es treballarà per potenciar les habilitats socials i la reacció dels infants davant situacions disruptives, de les quals en són afectats o protagonistes.

4.Relació amb les famílies i amb els serveis i recursos del seu entorn i de la comunitat.

El centre estableix en el seu PAT els mecanismes d'intervenció i de comunicació amb les famílies de forma periòdica i presencial. Es tracten aspectes relacionats amb el progrés acadèmic dels infants, així com els possibles problemes de conducta que hi estiguin relacionats. Només en els casos en què resulti inviable aquesta comunicació o que així ho exigisqui la gravetat del cas es posaran en marxa els protocols d'actuació amb recursos de l'entorn que se'n fan càrrec d'aquestes situacions.

Es considera transcendent una major implicació de les famílies en la vida del centre. Es podria canalitzar aquesta necessitat a través de la creació d'una Escola de famílies. Es tractaria d'una iniciativa fonamentada en la formació dels pares i mares de l'alumnat de l'escola i que tendria com a punt d'inici aportacions de les famílies, demandes concretes i àmbits d'intervenció sociofamiliar. Es realitzaria una programació de caire anual amb les temàtiques a abastar i es comptaria amb la intervenció d'experts en les matèries a tractar en el marc de l'escola de pares i mares. Es promouria la participació en les sessions formatives que es durien a terme a l'escola progressivament, al llarg del curs.

Cal ressenyar també que es gestionen assumptes directament relacionats amb l'escola a través del representant de l'Ajuntament al Consell Escolar.

L'Ajuntament de Bunyola aporta també un recurs humà que canalitza demandes del seu àmbit de competència: es tracta de l'assistenta social, que treballa en coordinació amb un PTSC (Professor Tècnic de Serveis a la Comunitat), en el tractament i seguiment de casos que es troben dins l'àmbit de la seva competència. Es realitzen intervencions directes a nivell familiar.

Des de la creació de l'Oficina de Defensa dels Drets del Menor es disposa també d'aquest organisme.

B) Objectius del Pla de Convivència Escolar

1. Aconseguir la integració efectiva de tot l'alumnat.

2. Actuar, des de la prevenció, mitjançant un projecte de foment d'habilitats socials i mediació de conflictes.

3. Promoure la implicació de les famílies.

4. Impulsar les relacions entre els membres de la comunitat educativa.

5. Prevenir els conflictes i si n'és el cas la gestió positiva d'aquests.

1. Per aconseguir la integració efectiva de tot l'alumnat.

- Fomentar en qualsevol situació educativa el respecte, la tolerància, la llibertat personal, la responsabilitat, la igualtat i la justícia.
- Promoure iniciatives encaminades a la superació de qualsevol tipus de discriminació.
- Potenciar l'educació en el respecte als drets i les llibertats fonamentals de la persona.
- Dissenyar intervencions, a través del PAT, del PAD i del currículum ocult de qualsevol àrea, que contribueixin a l'acceptació de la individualitat, com a element enriquidor en la formació integral de la persona, com a ésser únic i com a membre d'una col·lectivitat.
- Plantejar la dinàmica de resolució i mediació de conflictes com a via per impulsar la presa de decisions, de forma responsable, entenent que tota acció té una reacció i se'n deriven unes conseqüències que s'han d'assumir per millorar la convivència.

2. Actuar des de la prevenció, mitjançant un projecte de foment d'habilitats socials i mediació de conflictes.
- Impulsar el desenvolupament de tècniques grupals d'intervenció a nivell de tutoria per tal de treballar estratègies per al foment d'habilitats socials, tant a Educació Infantil com a Educació Primària.
 - Encetar i desenvolupar un projecte de mediació de conflictes iniciant el procés de formació de mediadors en situacions de conflicte.

3. Promoure la implicació de les famílies.

- Promoure vies de participació de les famílies en la vida del centre (en accions puntuals, a través del Consell Escolar, de l'APIMA...) com a procediment d'integració progressiva en els assumptes i temàtiques de la seva competència.
- Incidir en la necessitat de les famílies en la responsabilitat que haurien d'assumir per fomentar actituds de respecte envers tots els membres de la comunitat educativa.
- Crear en les famílies la consciència del seu paper cabdal de cointervenció activa i continuada en l'educació dels seus fills.
- Establir i reforçar la intervenció amb les famílies per tal que se n'adonin de la transcendència de la tasca docent (educativa i formativa) i amb la finalitat que valorin com cal la feina dels professionals de l'educació i treballar per a què la seva intervenció no suposi cap mena d'injerència en l'exercici de la tasca docent ni en temes pedagògics.
- Incidir en la necessitat de recórrer a l'escola sempre que s'hagi d'abastar o resoldre qualsevol situació que sigui competència de l'escola i que pugui repercutir en la tasca docent o en el procés d'ensenyament-aprenentatge dels infants. Seguir el protocol d'actuació adient.
- Fixar taxativament els límits entre els àmbits escolar i familiar per tal d'evitar conflictes que puguin sorgir fora del recinte de l'escola, de tal forma que els problemes es puguin resoldre satisfactòriament a partir de les circumstàncies espai-temporals que els hagin determinat.

4. Impulsar les relacions entre els membres de la comunitat educativa.

- Seguir desenvolupant les reunions de principi de curs amb les famílies (de tot el grup-classe) com a via d'informació directa de tot allò que té a veure amb la vida del centre (tutorial, pròpia de cada nivell educatiu...).
- Insistir en l'ús de l'agenda escolar com a via de comunicació fluïda família-escola per a qualsevol qüestió d'interès per a ambdues parts i com a element d'informació d'incidències puntuals que es puguin produir en relació a l'evolució escolar o conductual dels infants.
- Continuar amb la planificació de tutories individuals amb les famílies a petició de qualsevol de les parts involucrades en el procés d'ensenyament-aprenentatge dels nins i les nines per tal de millorar-ne tant com sigui possible el rendiment acadèmic i la situació escolar.
- Crear la consciència de pertinença a un col·lectiu que treballa per millorar la vida escolar i així incidir en la rellevància de participar en les assemblees de l'APIMA, les reunions amb les famílies i en totes aquelles activitats que tenguin el seu origen o destí a l'escola.

5. Prevenir els conflictes i si n'és el cas la gestió positiva d'aquests.

- Impulsar el PAT, que desenvolupa i preveu accions i situacions encaminades a promoure la mediació de conflictes, mitjançant l'acció tutorial grupal.
- Dur a terme tutories individualitzades amb l'alumnat, com a mesura preventiva quant a situacions de rendiment escolar insatisfactori en relació a les aptituds de l'infant i pel que fa a la possible aparició de conductes disruptives.
- Treballar, a nivell tutorial, per impulsar activitats que permetin als infants adonar-se de la seva responsabilitat per generar un clima de respecte, de tolerància, de participació i de llibertat dins i fora de l'aula, en qualsevol moment.
- Desenvolupar intervencions entre els infants i amb els infants de forma que puguin anar adquirint progressivament i des de les primeres edats, pautes elementals de convivència i exercitar-se en la resolució pacífica dels conflictes.
- Fomentar actuacions encaminades al desenvolupament, en els infants, de la capacitat d'adequar el seu comportament a les

necessitats i els requeriments dels altres, a través de la col·laboració, el respecte i la tolerància.

- Evitar comportaments de submissió o de domini, mitjançant la potenciació de la valoració positiva i el respecte envers les diferències, la comprensió i l'acceptació de les regles en el joc i les habilitats per a la interacció i la comunicació.
- Dissenyar situacions que permetin als infants interioritzar pautes de comportament social i ajustar-hi la seva conducta.
- Convertir el diàleg en una habilitat social vàlida per resoldre conflictes de forma progressivament autònoma.
- Impulsar i promoure la verbalització immediata de les situacions que puguin derivar en un problema per dificultar la convivència, concebut aquestes manifestacions com a via per evitar l'agreujament d'un problema i no com a un acte de delació entre iguals.
- Promoure afrontar les situacions problemàtiques, des d'un inici, amb la veritat com a punt de partida fonamental per poder resoldre qualsevol conducta disruptiva, encara que això pugui suposar conseqüències negatives per a qui abasti la situació des de la veritat com a eix essencial.
- Explicar als infants i reflexionar amb ells envers el que implica el respecte i la tolerància, així com la resolució dels conflictes a través de la mediació, per tal d'evitar situacions que estiguin lligades amb la no observància d'aquests valors essencials en tota convivència.
- Treballar habilitats socials com a mesura de prevenció de possibles situacions de conflicte.
- Dissenyar estratègies i activitats encaminades a la potenciació de l'autoestima, com a via per a la valoració de si mateix i afrontar amb decisió i coratge qualsevol situació que es plantegi, per delicada que pugui semblar.
- Fomentar la valoració de les diferències i la negociació com a procediments per arribar a acords per resoldre conflictes de valors i interessos que formen part de la convivència.
- Identificar i apreciar els valors i les normes de convivència i aprendre a actuar d'acord amb aquests.
- Reconèixer la diversitat com a enriquidora de la convivència,

mostrant respecte pels costums i modes de vida que són diferents als propis.

- Instaurar un sistema de cartilla de punts, que s'anirà aplicant a mesura que es produeixin actes d'indisciplina que puguin ser objectes de sanció o d'aplicació de mesures correctives. Es preveurà també la possibilitat de recuperar els punts perduts mitjançant la demostració d'actituds positives o si es respecten els terminis pactats.
- Promoure en els infants la reflexió crítica sobre les seves pròpies conductes inadequades, raonant-ne amb ells les causes i conseqüències i pactant la resolució dels conflictes.

1. Normes de convivència al menjador escolar

Per tal de garantir el funcionament òptim del servei de menjador i amb les màximes garanties per a tots els usuaris, el centre disposa d'una Comissió de Menjador integrada per un pare o mare d'alumne del centre (preferentment amb fills usuaris d'aquest servei), el secretari/ària del centre i el/la director/a.

S'estableixen les següents normes de menjador:

- Abans de començar a dinar, cada nin/a es rentarà les mans.
- Menjar ajudant-se dels coberts, mai no usar les mans per agafar el menjar.
- Acabar-se tot el que hi ha al plat. Si un plat no agrada gens, s'avisarà a la monitora per a què en minvi la quantitat i almenys es tastarà.
- No tirar aliments ni a terra ni damunt la taula.
- Parlar en un to de veu agradable, que no molesti la resta.
- Demanar les coses amb educació, aixecant la mà i dirigint-se correctament al monitor/a de menjador.
- L'infant que quedi a dinar no podrà abandonar les instal·lacions del centre fins que els pares o les persones designades per aquests acudeixin a l'escola a recollir-los. En el cas d'alumnes de segon i tercer cicle, prèvia autorització escrita de comunicació al personal de menjador, podran tornar sols a casa en acabat de dinar.
- En sortir de la sala menjador i fins que l'infant usuari sigui recollit per anar a casa, romandrà sota la supervisió de l'equip de monitors de menjador al pati d'EI o de l'espai que es determini, en funció de les condicions meteorològiques

o de les activitats programades grupalment. En cap cas l'infant podrà romandre sol a cap de les dependències de l'escola.

■ Durant el temps d'esplai posterior a l'àpat, els nins i les nines realitzaran activitats lúdiques centrades en el joc associatiu (jocs de taula, jocs de rol, passatemps, manualitats...) seguint les indicacions dels monitors. No es duran a terme jocs que, per la seva natura i característiques podrien pertorbar el procés de la normal digestió de la ingesta realitzada amb anterioritat.

■ Atès que el servei de menjador és responsable també de l'organització d'activitats lúdiques posteriors al dinar i dispo de recursos i materials didàctic adients, no es podrà dur de casa cap mena de joc o aparell electrònic ni d'altre tipus, en evitació de conflictes que se'n podrien derivar i també per qüestions relacionades amb l'homologació dels materials que puguin aportar els alumnes.

■ Si un infant es troba malament o s'accidenta durant el temps de durada del servei de menjador, els monitors es posaran immediatament en contacte amb la família per posar-los al corrent de la situació i per a què, a la major brevetat possible, es personin en el centre a recollir l'infant. Mai no es subministrarà cap mena de medicació.

■ Tenint en compte que el servei de menjador acaba la seva prestació a les 16.00 h, s'acudirà a l'escola a recollir els infants fins aquesta hora límit. Si algun pare / mare o familiar d'un alumne no ha acudit a l'escola a recollir els nins a l'hora indicada o abans, s'avisarà telefònicament a la família i els infants romandran al centre sota la supervisió del mestre de torn d'horabaixa i s'anotarà la incidència en el registre d'incidències de menjador. Si procedeix, s'adoptaran les mesures adients.

En cas d'incompliment d'aquestes normes o en cas de produir-se conductes que pertorbin greument el normal funcionament del servei de menjador o resultin ofensives per a l'alumnat que n'és usuari o per al personal del servei, per part d'altres usuaris, la Comissió de Menjador podrà adoptar les mesures disciplinàries que consideri adients per evitar la reiteració de comportaments inadequats. En casos extrems es podrà arribar a determinar, fins i tot, la suspensió temporal del dret a ser usuari de menjador. S'aplicarà el que regula aquest Pla de Convivència Escolar i el Decret de Drets i Deures dels alumnes 121/2010 de 23 de desembre de 2010.

Funcions del personal de menjador

■ Vigilar i cuidar en tot moment les necessitats de l'alumnat, tant dins l'espai habilitat com a menjador com al pati. Quan siguin al pati, és important col·locar-se de forma que es controli l'espai i delimitar les zones on els infants poden i no poden jugar. Els monitors han de tenir cura que els alumnes estiguin a la vista i que no entrin dins les aules ni altres dependències del centre.

- Respectar i fer respectar les normes de menjador i les del centre escolar.
- Tenir cura dels aliments i dels estris que es fan servir al menjador.
- Informar les famílies, a requeriment d'aquestes, del menú diari del menjador i de l'actitud dels seus fills al menjador. Quan el/la monitor/a ho consideri pertinent, entregarà a la família un full informatiu individual (en el cas d'Educació Infantil) i farà una anotació a l'agenda (en el cas de l'alumnat de Primària).
- Educar l'alumnat quant a les normes a seguir abans de dinar, a la taula i després de dinar.
- Ajudar els infants quan trobin alguna dificultat, però sempre cap a l'objectiu de desenvolupar la seva autonomia.

2. Normes de convivència de l'Escoleta Matinera

El CEIP Gaspar Sabater ofereix a les famílies el servei d'escoleta matinera. Aquest servei funciona des del mes de setembre al mes de juny, ambdós inclosos, de dilluns a divendres, de 7:30 hores a 9:00 hores del matí (inici de l'activitat lectiva al centre).

Se'n pot fer un ús continuat (al llarg de tot el curs) o esporàdic (determinats dies). La gestió d'aquest servei correspon al centre a través d'una empresa de serveis que proporciona monitors per atendre l'alumnat que es beneficia del servei. S'hi duen a terme activitats lúdiques o relacionades amb l'escola (deures, estudi...) i fins i tot s'atén la necessitat de l'alumnat de menor edat que encara no ha berenat (donat que arriba a l'escola molt prest).

Per al correcte funcionament d'aquest servei per garantir-ne les prestacions com pertoca, s'estableixen les següents normes:

- La ràtio serà d'un màxim de 10 alumnes per monitor.
- El centre habilitarà els espais que calguin per atendre en les millors condicions possibles, l'alumnat usuari del servei d'escoleta matinera.
- Amb la dotació pressupostària atorgada per la Conselleria d'Educació i Cultura s'atendran les necessitats bàsiques i s'adquirirà el material didàctic i lúdic pertinent per acomplir els objectius que es marca el servei amb les màximes garanties de qualitat.
- En cas que algun alumne usuari del servei protagonitzi conductes d'indisciplina o que perjudiquin greument la resta dels infants de l'escoleta matinera, el/la monitor/a h comunicarà immediatament per escrit a la Direcció

del centre per tal que s'adoptin les mesures adients, en aplicació del que regula el Pla de Convivència Escolar i el Decret de Drets i Deures dels alumnes 121/2010 de 23 de desembre de 2010.

C) Propostes de formació i d'optimització de recursos.

- Participació del professorat en seminaris de formació en centres. Es proposarà aquesta actuació en temàtiques relacionades amb qualsevol aspecte que estigui vinculat amb aquest Pla de Convivència. Aquest és el cas de formació com a formadors de mediadors de conflictes, desenvolupament d'activitats encaminades a la millora de l'autoestima i d'actituds positives envers la convivència entre iguals i en el respecte a la pluralitat.
- Aprofitar les sessions de reunió dels equips docents horitzontals i verticals per promoure intervencions de prevenció i abastament de conflictes que hagin anat sorgint tant dins com fora de l'aula.
- Promoure reunions intercicles, com a punt de trobada per arribar al consens i a l'assoliment d'acords comuns a aplicar en els nivells educatius o cicles de què es tracti.
- Presentar i planificar l'oferta de formació sobre la temàtica que pugui contribuir a l'enriquiment d'aquest Pla i que ajudi en la resolució dels conflictes que es puguin anar plantejant.
- Involucrar els membres de la comunitat educativa en activitats de formació en convivència escolar i, si escau, sol·licitar la intervenció externa de persones i institucions que puguin procurar formació i informació sobre temes que hi estiguin estretament vinculats.

Totes les mesures preventives de resolució de conflictes i de reeducació per evitar que es puguin produir o complicar s'aplicaran tal com estableix el present document i si no són efectives es procedirà a la seva modificació i revisió tan aviat com es detecti la deficiència a subsanar.

D) Accions previstes per a la consecució dels objectius proposats: persones responsables d'aquestes accions, línies d'actuació i metodologia, desenvolupament d'activitats, temporalització, mitjans, materials...

- Implantació de la tutoria individual com a eina de prevenció, seguiment i resolució de conductes disruptives que puguin derivar en situació de conflicte. Partint del supòsit que qualsevol mestre és tutor aquesta intervenció pot ésser duta a terme sense que impliqui necessàriament que la responsabilitat i exclusiva recaigui sobre el tutor d'un grup-classe.

- Difusió i aplicació del Pla de Convivència per part del personal no docent que realitza alguna funció o activitat dins el centre, per tal que s'hi impliquin (servei de menjador, escoleta matineria, activitats extraescolars, sortides i activitats didàctiques, monitors que hi desenvolupen la seva funció en contacte amb els infants de l'escola...). Responsable: l'Equip Directiu.
- Posada en pràctica d'estratègies didàctiques encaminades a atendre la diversitat. Es pretén així possibilitar agrupaments flexibles d'alumnat, més o menys nombrosos, sempre en funció de les necessitats i del plantejament de la feina a realitzar, amb els alumnes que presenten diferents ritmes d'aprenentatge que no s'ajustin al nivell del curs de què es tracti. Responsable: Claustre i equip de suport.
- Planificació d'activitats alternatives que permetin potenciar els valors que es defineixen al nostre PEC i que constitueixen l'eix vertebrador d'una societat democràtica. Alhora es promouran iniciatives per aplicar d'una forma vivencial aspectes bàsics de convivència a l'escola, i per extensió, a la societat en la qual aquesta es troba immersa. Responsable: Equip Directiu i diverses comissions de l'escola.
- Dissenyar, dins el marc de les línies que regeixen l'Educació per a la Ciutadania, un programa d'intervenció activa d'acord amb la realitat escolar del nostre centre educatiu. Responsable: mestre que imparteix Coneixement del Medi a cinquè curs d'Educació Primària.
- Seguir desenvolupant la interrelació família - escola, mitjançant les reunions de tutoria individual mestres - família, amb la finalitat de comptar amb la informació escaient que permeti actuar en situacions concretes que podrien esdevenir potencialment un conflicte. Responsable: tutor de cada curs.
- Integrar el temps d'esbarjo en la praxis educativa, en el seu sentit més ampli, de manera que aquest temps lúdic i d'esplai pugui esdevenir un marc idoni per treballar la convivència i evitar possibles situacions de conflicte. També es pot enfocar el treball preventiu en la línia de fomentar el diàleg i la reflexió enfront a l'agressió o altres reaccions negatives que es podrien arribar a produir. Ateses aquestes premisses, els jocs de pati serviran per potenciar el joc col·lectiu, la socialització, el sentit del "treball esportiu en equip", tot seguint unes regles de joc que s'han de respectar. Responsable: Claustre de professorat.
- Distribució de responsabilitats dins l'aula, de forma rotatòria, entre l'alumnat, a través de la figura dels "col·laboradors i col·laboradores". Suposa quelcom motivador per als infants, puix tenen al seu càrrec una funció al servei de la resta del grup - classe, amb totes les implicacions que això comporta. Responsable: tutor de cada curs.

- Programar activitats escolars, culturals, lúdico – esportives... concebent-les com a una eina idònia per enfortir la comunicació i la socialització intercicles. L'escola és un ens únic, encara que estigui estructurada en nivells i etapes educatives i és per això que s'ha d'entendre com un tot comú que camina en la mateixa direcció. Així es fomenta la tolerància, el respecte, l'esperit de col·laboració... Responsable: Claustre.
- Introduir dins l'aula el concepte de tutorització entre iguals. Això implica que cada infant pot esdevenir potencialment i de forma més o menys puntual, "tutor – ajudant – assessor" d'un company o companya pel que fa a la realització de les tasques escolars, d'interactuar amb altres nins i nines... Aquesta figura tutorial motiva ambdues parts: el tutor aporta la seva experiència i el tutorand accepta l'ofertament de l'ajuda, que prové d'un igual i li fa entendre que és possible superar les situacions de dificultat que es plantegin. Responsable: tutor de cada curs.
- Col·laborar amb la Xarxa de Centres Educatius Solidaris en la sensibilització envers una causa altruista. L'apadrinament de projectes del Tercer Món suposa una conscienciació individual i col·lectiva envers una problemàtica real viscuda per altres pobles, altres infants... És, per als nins i les nines, una forma vivencial de descobrir situacions de vida desfavorides i contribuir, de forma totalment desinteressada a millorar unes condicions de vida desfavorables. Amb projectes solidaris es poden treballar els valors humans. Responsable: Comissió de Solidaritat.
- Participar en accions de caire solidari, promogudes per diverses entitats, associacions i organitzacions que tenguin entre les seves línies d'actuació la promoció de propostes educatives adreçades als infants i 7 o a la població escolar i la comunitat educativa en el seu conjunt, com a via de sensibilització de les situacions de desigualtat arreu del món. Responsable: Claustre.
- Desenvolupar sessions de tutories col·lectives, amb tot el grup – classe, amb l'objectiu de d'oferir als infants un espai de comunicació, de reflexió, de debat, de plantejament de problemes i de cercar i trobar, també de forma grupal, la millor manera de resoldre situacions gens desitjables o susceptibles de derivar en un conflicte futur. Responsable: tutor de cada curs.
- Treballar, des de l'acció tutorial, amb la finalitat de convertir les sessions de tutoria en un espai on els infants puguin aportar idees, propostes, suggeriments i iniciatives concretes, directament relacionades amb la seva vida escolar i que constitueixen, molt sovint, una important font de motivació per als nins i les nines de l'escola. D'aquesta manera seran agents actius del seu procés no tan sols d'ensenyament – aprenentatge, sinó també d'aquelles qüestions que els preocupen i que poden contribuir a millorar la seva actitud a l'escola, amb l'escola i amb tot allò que té a veure amb el seu creixement personal, a nivell integral. Responsable:

cap d'Estudis i tutor de cada curs.

- Concebre, com un tot unitari, les diferents àrees curriculars, amb l'objecte de treballar, seguint els principis bàsics de la interdisciplinarietat, per abastar temes transversals. Això constitueix una forma senzilla de conscienciar l'alumnat sobre el tractament de temes relacionats amb els valors, que poden ser abastats des de diferents perspectives o caires. En aquesta línia assoleixen un paper fonamental les competències bàsiques, especialment la competència comunicativa, la social i ciutadana, la d'autonomia i iniciativa personal i la d'aprendre a aprendre. Responsable: tutor de cada curs.
- Dissenyar un protocol d'acollida d'alumnat nouvingut a l'escola. Un dels elements d'aquest procés seria l'elaboració d'un document de recollida de dades socio - familiars, i d'altres d'interès a nivell conductual (a la llar i a altres centres on hagi estat prèviament escolaritzat). Amb aquest bagatge d'informació es disposaria d'unes dades que podrien ajudar el/la tutor/a a entendre millor l'infant, a potenciar intervencions encaminades a millorar la seva situació escolar (quant a l'àmbit estrictament acadèmic i en la seva relació amb els altres discents). Responsable: tutor de cada curs.
- Elaboració d'un quadernet de tutoria, que s'obriria en començar l'educació primària i acompanyaria el grup d'alumnes al llarg de tota la seva escolaritat, on es recollirien les intervencions més significatives relacionades amb la convivència al centre i els aspectes conductuals i actitudinals més ressenyables, que poden esdevenir una eina important per contribuir positivament a la seva formació integral. Responsable: tutor de cada curs.
- Instaurar la dinàmica de resolució de conflictes, a través de la mediació, tal com s'ha especificat a apartats anteriors i partint de les línies directrius plantejades al document del projecte. Responsable: tutor de cada curs.

E) Procediments específics d'actuació per prevenir casos de violència i d'assetjament escolar i incorporació de mesures organitzatives.

- Aplicar tots els procediments elaborats i explicitats en els punts 2 i 4 d'aquest Pla de Convivència Escolar.
- Dinamitzar el projecte de Jocs de Pati com a canalitzador de l'activitat dels infants durant el temps d'esbarjo i així promoure el joc en equip, la socialització i el respecte d'unes normes consensuades o derivades del mateix joc. L'objectiu de la proposta és fomentar el respecte de l'altre, l'activitat compartida i el pacte en cas de desacords que es produeixin durant el desenvolupament del joc.

- Aplicar el programa de jocs de pati com a via per dotar de contingut un temps lúdic, que contribuirà en gran mesura a evitar el sorgiment de conflictes.
- Dur a terme un seguiment exhaustiu de l'alumne/a quan existeixi la mínima sospita o indicatiu de què pot ser objecte d'algun tipus de maltractament (físic o verbal) o d'un presumpte assetjament. Aquesta intervenció consistirà en aplicar a l'alumne/a un test per detectar si es produeix aquesta circumstància, fer-ne un seguiment de conducta a l'escola i una observació sistemàtica, amb la mateixa finalitat. Si les circumstàncies així ho requereixen, es derivarà el cas a les instàncies que en són competents, per a què en tinguin coneixement i puguin intervenir si ho estimen procedent.
- Potenciar les tutories col·lectives, amb tot el grup classe, per tractar qüestions relacionades amb problemes de convivència entre els membres del grup d'iguals o entre els alumnes del grup classe i d'altres nivells educatius que hagin pogut sorgir al llarg de la jornada escolar a altres dependències de l'escola.
- Assignar funcions, dins l'àmbit de la seva competència, a la Comissió de Delegats i a la Comissió de Coordinació Pedagògica (quant a la convivència escolar) per contribuir, tant com sigui possible, a la millora de la convivència en el centre.
- Crear una Comissió de Mediació de Conflictes (figura integrada dins el PAT) a cada curs.
- Aplicar sociogrames per detectar possibles casos de rebuig, conflictes o problemàtiques diverses dins el grup classe. Prèviament es treballaran diverses dinàmiques de grup amb l'objectiu de reforçar tot allò que estigui estretament vinculat a les habilitats socials.
- Aplicar a l'alumnat tests / indicadors que ajudin els alumnes a conèixer-se millor, amb l'objectiu d'evitar situacions de conflicte o diferències que hi podrien desembocar (programes d'activació d'intel·ligència, sociogrames, dinàmiques de grup per aconseguir una major cohesió...).
- Oferir activitats alternatives al joc en temps de pati (biblioteca, ràdio, jocs de pales, cordes, xarranca, altres jocs de tipus tradicional i d'altres diferents a futbol) com a eines didàctiques d'interacció i enriquiment personal en tots els àmbits, de respecte a les normes que regeixen el joc col·lectiu i com a mecanisme ideal per promoure el consens, la distribució de tasques, el treball en equip, el sentit de col·laboració entre iguals, així com el coneixement dels jocs populars com a element de la nostra identitat cultural.

MEDIACIÓ DE CONFLICTES, MILLORA DE LA CONVIVÈNCIA

**CEIP Gaspar Sabater
Curs 2010/2011**

1. LA MEDIACIÓ

1.1. Concepte

La mediació és un sistema de resolució de conflictes basat en l'intent de facilitar la comunicació entre les persones, per tal que gestionin per elles mateixes una solució dels conflictes que els afecten, amb l'assistència o la intervenció d'una persona mediatra que actua d'una manera imparcial i neutral.

Esdevé fonamental la comunicació adequada entre les parts. Cal que la persona mediatra faciliti el diàleg, promogui la comprensió entre les parts en conflicte i ajudi a cercar solucions per resoldre'l.

1.2. Característiques

Les característiques essencials de la mediació són:

-La imparcialitat i neutralitat de la persona mediatra : ha d'ajudar els participants a assolir per ells mateixos els compromisos i les decisions sense imposar cap solució ni cap mesura concreta i sense prendre-hi part.

-La confidencialitat: el mediatra no pot revelar les informacions derivades del procés de mediació. Tan sols ha de conèixer-ne tot el procés el / la mestre / a que intervingui com a assessor mentre es desenvolupi tot el procediment de mediació.

-La disposició a arribar a un consens o pacte: les parts en conflicte han de mostrar la seva disposició a arribar a una via de solució per intentar resoldre allò que els enfronta. Subscriuran un pacte o compromís, amb un termini que es fixarà en acabat el procés de mediació, i finalitzat el qual se sotmetrà a revisió l'acord adoptat com a solució del problema.

-El compromís d'ambdues parts en conflicte a no reincidir en els fets que han motivat la mediació: un dels aspectes fonamentals del pacte entre les parts enfrontades és la voluntat d'evitar el sorgiment de situacions que puguin tornar a derivar en conflicte.

2. ANÀLISI D'UN CONFLICTE

2.1. Noció de conflicte

Conflicte és sinònim de problema, enfrontament. Dins l'àmbit escolar, un conflicte pot venir provocat per situacions derivades de:

- a) Un problema de comunicació
- b) Una suposició equivocada
- c) Una conclusió precipitada

El resultat de totes elles sol ser una resposta dura, desproporcionada i esdevé difícil

escoltar l'altre i deixar que s'expliqui i argumenti els fets i la seva reacció.

2.1.Possibles respostes davant d'un conflicte

TIPUS	Violenta	Correcta	Passiva
REACCIÓ	•atacar directament l'altre •tenir un atac de ràbia •sentir hostilitat on no n'hi havia	•explicar el que se sent sense ofendre l'altre	•comportament tímid •ansiós •vergonyós
RESULTATS	•rebuig dels altres •incomprensió cap als altres i per part dels altres	•acceptació dels altres •comprensió mútua	•Rebuig dels altres •incomprensió cap als altres i per part dels altres

3.COMISSIÓ DE MEDIACIÓ

3.1.Perfil del mediador

El /la mediador/a en un conflicte ha de ser seleccionat entre el grup d'iguals per desenvolupar l'acció de mediació a un altre nivell educatiu. Actuant així s'intenta promoure la imparcialitat i la neutralitat al llarg de tot el procés.

El mediador ha de complir uns requisits essencials:

- Ser un bon company
- Tenir amics a la classe, oferir-se per ajudar els altres quan pot i no sol molestar.
- Ser respectuós amb tothom.
- Voler ser mediador voluntàriament.
- Disposició a ajudar a trobar solucions als conflictes que puguin sorgir.
- Oferir-se a realitzar la mediació durant el temps d'esplai.
- Voluntat i compromís d'ajudar el/la tutor/a en la resolució de possibles malentesos que es puguin plantejar.

3.2.Dinàmica d'intervenció de la Comissió de Mediació

3.2.1.Presentació

- Es reuneixen les parts implicades, el/la tutor/a i els mediadors.
- Es recorden les normes de comportament:
 - no es pot interrompre a l'altre
 - no es pot insultar ni agredir
 - si sorgeixen els nervis i no és possible autocontrolar-se, es pot sol·licitar ajornar la reunió per a un altre dia

3.2.2. Explicació

- Cada implicat en el conflicte explicarà, per ordre, què ha ocorregut i com se sent.
- Després escoltarà l'altre implicat mentre explica la seva visió dels fets i com s'ha sentit.
- Els mediadors resumiran el que han entès i demanaran a les parts enfrontades quina solució els agradaria adoptar per acabar amb el problema.

3.2.3. Decisió

- Se cercarà una solució que agradi a tothom.
- Es procurarà que tothom en surti beneficiat.
- Els mediadors no donen la solució: la solució la tenen les parts en conflicte. Són les parts enfrontades les que l'han de trobar.
- En cas de no haver-hi acord, es pot decidir una via alternativa: deixar passar més temps, acudir a Cap d'Estudis...

3.3. Intervenció dels mediadors

- Ajuden a conduir les reflexions de les parts en conflicte.
- Consideren la visió de les parts enfrontades.
- Escolten les propostes de les parts per solucionar el problema.
- Ratifiquen o no accepten la decisió adoptada per les parts enfrontades (en cas de no ser la més adient, proposaran vies alternatives).
- Ajuden a arribar a un acord final (sempre voluntari).
- Cerquen el final del conflicte: importa com acaba, no com va començar.

3.4. Protocol d'actuació en cas de conflicte

- Escoltar les parts, primer per separat i després juntes.
- Escoltar i expressar les necessitats de les diferents parts.

➤ Cercar solucions que responguin a les necessitats de cada part.

A) Hi ha acord: decidir actuacions i terminis d'execució

supervisar l'aplicació acordada

acaba la mediació

B) No hi ha acord: passar al/ a la tutor/a, Cap d'Estudis...

acaba la mediació

G. HABILITATS SOCIALS

1. Concepte d'habilitats socials

Repertori de comportaments verbals i no verbals a través dels quals els infants inclouen les respostes d'altres individus en el context interpersonal. En la mesura que tenen èxit per obtenir les conseqüències desitjades o per escapar de les no desitjades sense causar dolor ni perjudici als altres es considera que tenen habilitats socials.

2. Components de les habilitats socials

➤ Les habilitats socials s'adquireixen principalment a través de l'aprenentatge (mitjançant observació, imitació, assaig i també informació).

➤ Inclouen comportaments verbals i no verbals.

➤ Suposen iniciatives i respostes efectives i apropiades.

➤ Incrementen el reforçament social.

➤ Són recíproques per naturalesa i suposen una correspondència efectiva apropiada.

➤ La seva pràctica està influïda per les característiques del medi. Factors com l'edat, sexe i estatus del receptor afecten la conducta social del subjecte.

➤ Els dèficits i excessos de la conducta social poden ser especificats i objectivats per tal d'intervenir.

3.Plantejament de la intervenció

A) Treball individual: Es poden aplicar tècniques d'autoinstruccions, resolució de problemes, modelatge, imitació i entrenament.

B) Treball grupal: Els infants han d'aprendre col·lectivament la diferència entre el comportament social passiu, agressiu i assertiu.